

I håpets lys

Erik Høiby - [Bibelsk Tro nr.2/2006](#)

Det å leve i håp er ikke noe særegent ved den kristne. Det er felles for alle mennesker. Håpets drømmer ble visst spunnet om de fleste av oss alt lenge før vi så dagens lys. Og i håpets lys gikk vi inn i den ukjente framtid og vil forsette med det til veis ende.

Vi er skapt til å leve i håp. Derfor kan selv ikke den tørreste realist leve uten håpet. Selv det mest utpregede øyeblikksmenneske kan ikke leve bare i øyeblikket. Vi ser alle uvilkårlig framover med håp. Brister et håp, finner vi straks et annet. Og er det ikke noe håp som byr seg fram, lager vi et. For uten håp våger vi ikke å leve, orker det heller ikke. Den fullstendige håpløshet er et mørke ingen godvillig går inn i.

Allikevel må det innrømmes at livet også tærer på vår evne til å håpe. Illusjonene brister etter hvert som år og alder legges til vårt liv. Selv svorne optimister får et mer nøkternt drag over seg med årene. En kvier seg mer og mer for å gå i gang med noe nytt og blir mer engstelig for å ta sjanser. Og etter som veien knapper av mot alderdom og død, blir det stadig mindre å se fram til og håpe på i livet. For mange kommer det da en viss usikkerhet inn som gjør en ulysten og uvillig til å se framover. Håpets framtidsvyer blir erstattet med minnenes tilbakeblikk. Man ligner roeren som har ryggen vendt mot det mål han stevner til, mens han ser langt tilbake mot den stranden han drar seg bort fra.

Men det er også noen som i livets skumringstimer ser spent framover. For de har det lyse håp at der framme venter det største på dem. Den unge ser fram mot den fullkomne livsfylde og synger med håp: "Der er hver glede jeg her har mist, hvert håp som her måtte fare. Der er min Frelser, den Herre Krist, og pilegrimenes skare"

Den gamle og trette ser fram til hvilen etter den lange vandringen. Slik står gamle Simeon og ser mot sitt livs sofall og ber: "*Herre! Nå lar du din tjener fare herfra i fred etter ditt ord; for mine øyne har sett din frelse!*" [Luk 2,29-30](#). Fare herfra i fred! Sannelig er det håp i det. Peter skriver: "*Lovet være Gud og vår Herre Jesu Kristi Far, han som etter sin store miskunn har gjenfødt oss til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde.*" [1 Pet 1,3](#).

Et levende håp

Det er altså forskjell på håp. For apostelen sier at det å ha fått et levende håp er en stor nåde fra Gud. Han mener åpenbart at det er bare ett håp som kan kalles levende, og det er det håp som de levende kristne har. Alle håp som er knyttet til denne verden, er underlagt forgjengelighet og død som alt i verden. Men det er ikke sagt at de er uten verdi. De kan ha stor verdi så langt de rekker, men de rekker forholdsvis kort. Det levende håp derimot er håpet over det nye liv. Som vi blir gjenfødt til et uforgjengelig liv, blir vi også gjenfødt til et levende og uforgjengelig håp.

Men uttrykket "et levende håp" betyr muligens noe enda mer, nemlig at det har livskimen i seg til oppfyllelsen. Det levende håp er nemlig ikke bare det subjektive håp, at jeg håper, men en objektiv realitet, noe jeg har håp om. Gud har gitt meg løfter. De er mitt håp. Slik forstått er det levende håp begynnelsen til alt som venter Guds folk. Slik talte David på sitt siste om sitt håp: "*All min frelse og alt hva ham behager - skulle han ikke la det gro fram?*" [2 Sam 23,5](#). Det gror fram av de løfter Gud har gitt. Det er levende, skapende ord.

Vi er ikke vant til å tale slik om håpet. Når vi i vårt hverdagsspråk sier: "Vi får håpe det," betyr det som regel at det kan være nokså usikkert, men ikke utelukket. Vi håper på fint vær til ferie og fridager, fullt klar over at været er svært uberegnelig, så en kan aldri vite.

Vi håper på å ha helse og sunnhet i mange år framover etc. Der det er noen sjanse for å oppnå det vi ønsker, sier vi at det er grunn til å håpe. Og om vi ikke øyner noen sjanse, sier vi at vi bør ikke slippe håpet allikevel, som rett og riktig er. Men når Bibelen taler om vårt håp som tror på Gud,

taler den om noe som slett ikke klamrer seg til det uvisse. Derimot taler den om et håp som vi “*har som et anker for sjelen, et som er trygt og fast og når innenfor forhenget,*” [Heb 6,18-19](#), og om “*den fulle visshet i håpet*”, [Heb 6,11](#).

Slik taler også Peter om det levende håp. Det springer fram av den historiske kjennsgjering at Jesus Kristus stod opp fra de døde. Fra denne åpne grav er håpets dør slått opp for oss til et nytt liv under nye vilkår med et nytt og herlig mål. Her ser vi ikke bare at Guds rike er på offensiven, som det ofte blir sagt, men at det har brutt igjennom med den avgjørende seier, og snart er det her i fullkommenheten med Jesu Kristi åpenbarelse i hans gjenkomst. Da har vi nådd endemålet for vår tro og oppfyllelsen av vårt håp, den endelige og evige frelse. Inntil da er arven gjemt for oss i himlene. Og vi skal heller ikke måtte bli borte underveis, for vi blir holdt oppe ved Guds makt til hans frelsesverk er fullendt, [1 Pet 1,3-5](#).

Så visst og trygt er det levende håp. Det bygger ikke på våre optimistiske meninger om de kommende ting og tider, men på det som den levende og allmektige Gud har åpenbart i sitt ord av sitt råd. Det hverken står eller faller med våre evner til å gjøre det beste ut av livet, det hviler i vissheten om Guds nåde i Jesus Kristus.

La oss stanse litt opp her før vi går videre og prøve vårt håp. Vi lever nok alle i håpet, men eier vi det levende håp alle? Mange har ikke mer å holde seg til på sin reise til det ukjente enn det famlende: “En får håpe det beste!” Det er dog for lite når Gud har gitt sin egen Sønn som frelser og hyrde for oss. Han er kjentmann både i livets vanskelige landskap og gjennom dødens dal. Tro på ham! Sett ditt håp til ham!

“Alle dem som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn, dem som tror på hans navn, og de er født av Gud” [Joh 1, 12-13](#). Født av Gud! Gjenfødt til et levende håp!

Når vi nå skal samle tankene om de siste ting, betyr det at vi vil samle oss ved håpets vindu og se framover mot det som kommer. De siste ting hører håpets sone til.

Det nærmeste av det som venter oss i denne sammenheng, er døden. Den befordrer den enkeltes utgang fra denne verden. Vi er visstnok ikke vant med å se på døden under håpets synsvinkel. Det må da være med håp om at den vil holde seg borte lenge ennå. Men det levende håp tåler å se døden uten å ta skade av det.

Hvor er de døde?

La oss også ta med spørsmålet om hvor de døde er. Er det gitt noen åpenbaringsglimt i Guds Ord som håpets øye kan hvile i når det gjelder tanken på hvordan de har det som er døde i troen? Vi vil overveie og vurdere det så langt vi får lys til det. Men vi må ikke glemme at selv de dunkleste spørsmål står under overlys av håpet om Jesu Kristi gjenkomst og de troendes forening med ham. Det er stadier på veien fram til Guds rikes fullendelse og evige seier.

Det er alltid noen som spør: “Hvorfor skal en grave og granske i slike dunkle ting? Er det ikke like mange meninger som det er bøker om dette emne?” Det viser i så fall hvor ufruktbart det er. Jo, det er åpenbart at faren for å gå ut over det som er skrevet, er spesielt nærliggende når det gjelder framstillingen av døden, vår framtid og de siste ting. Det viser svermeriet til alle tider. Men just derfor er det så viktig at vi arbeider med å trenge inn i Ordets tale om det som vedrører vår framtid, for vranglæren bekjempes ikke med fortielse, men med forkynnelse av den sunne lære. Dessuten er vi også forpliktet på å forkynne hele Guds råd.

Derfor bør vi merke oss at budskapet om vår framtid har en meget bred plass i Jesu forkynnelse. Se f.eks. Matteus-evangeliet! Og når Paulus minner korintermenigheten om de første ting som han overgav dem av evangeliet, ser vi at blant det han kaller “de første ting”, var også “de siste ting”. Les bare 1 Kor 15 til ende!

Hvor karakteristisk dette er for Paulus' syn på evangeliet, forstår vi kanskje enda bedre av [1 Tess 1,9-10](#). Da han grunnla denne menigheten, fikk han ikke virke der stort lenger enn tre uker, [Ap.gj](#)

[17,1-10.](#)

Men forventningen av Jesu gjenkomst og de troendes framtid hadde de fra først av som en frukt av omvendelsen. Det sier oss noe om hvilken plass disse ting hadde i Paulus sin misjonsforkynnelse. Budskapet om de siste ting er ikke gitt de troende til skrekk og gru, men til formaning om å våke og være beredt. Denne appellen går ofte igjen hos Jesus, ikke minst når han taler om sin gjenkomst, og det skal vi merke oss.

Men det skal også være et budskap til trøst og oppmuntring for Herrens kjempende venner. Det nærer håpet og styrker troen til å holde ut i striden. I trengselstider er det naturlig at de troende søker fornyelse av sitt håp i betraktningen av det som venter etter prøvelsene. Da går det nesten av seg selv å samle sinnet om det som har med Jesu gjenkomst å gjøre. Men vi trenger ikke desto mindre til dette i tider som disse vi nå lever i med en materialismens høykonjunktur som truer troens folk på livet, ikke med forfølgelse, men med forførelse. I denne tiden trenger vi å påminne hverandre om at vår Herre har sagt at han kommer snart igjen. Derfor er det påkrevet for hver og en av oss å holde ut og ikke ta feil av målet.

Én ting er i alle fall Skråsikkert: Vi skal alle møte vår himmelske Far, om det skjer samlet ved Kristi komme i herlighet eller enkeltvis ved døden, den avgjørelsen har alene Gud.

I denne artikkel er det to spørsmål jeg vil stanse ved:

1) Hva sier Bibelen om døden?

Her merker vi oss hva Hebreerbrevets forfatter skriver: *"Det er menneskets lodd én gang å dø, og deretter dom"*, [Hebr 9,27](#). Av alle livets kjensgjerninger er ingen sikrere enn den at en gang tar livet slutt. Allikevel kan det se ut for at det er ingen kjensgjerning som er mindre påaktet enn denne. Vår generasjon liker å rose seg av å være realistisk innstilt, men overfor døden inntar man en tilsynelatende, merkelig, urealistisk holdning. Mens man har gjort grundig opp med alle såkalte tabuord - ord som ikke må nevnes - fra forrige generasjon, har man fått nye tabuord igjen. Et av disse er døden. Det er ikke god tone å tale om døden. Bak dette fenomen ligger uten tvil angst og følelse av håpløshet overfor døden. En kan til sist ikke gjøre noe med den. "Redselens konge" kalles døden i [Jobs bok 18,14](#). Vi er redde for døden. Selv de modigste er det. Dette er også de modigste blant oss de første til å innrømme.

Og hva kan en da bedre gjøre enn å flykte fra tanken på den?

Bibelen er meget realistisk også når det gjelder synet på døden. Den pynter ikke på den og avskriver ikke dens alvor og gru slik senere tider har forsøkt å gjøre. Noen har talt om "døden som en venn", men Bibelen taler ikke slik. Døden kalles "den siste fiende", og når den har denne uimotståelige og tyranniske makt over alle mennesker, skyldes det vår synd. *"Synden kom inn i verden ved ett menneske, og døden ved synden. Og døden trengte igjennom til alle mennesker, fordi de synder alle,"* sier [Rom 5,12](#).

Det er naturlig å være redd døden, for døden er ikke naturlig for oss. Den er kommet inn som en dom. Derfor er også de troende redde for døden, om ikke alle føler det like sterkt. Men ingen er fri. Er du imidlertid plaget av dødsangst, skal du, så sant du har lagt alt fram for din Frelser, få hente trøst av det at dette har han prøvet sterkere enn noen av oss, [Mark 14,34](#), [Joh 12,27](#), [Hebr 5,7](#). Derfor vil han ikke forlate noen av sine som er i denne nød. Nei, du kan trygt overgi deg i hans hender med din dødsfrykt enten den er stor eller liten. *"Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt; for du er med meg, din kjæpp og din stav de trøster meg"*, skriver David i [Salme 23,4](#).

Men Bibelen lar oss også få se at den siste fiende er en overvunnet fiende. *"Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier? Dødens brodd er synden, og syndens kraft er loven. Men Gud være takk som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!"* [1 Kor 15,55-57](#). Disse ord viser at døden er ikke farlig for et frelst Guds barn, selv om han er skremmende mørk. Han vil tvert om gjøre oss noen

verdifulle tjenester.

a) For det første avkler døden oss alle falsk storhet. Ja, maskene faller i dødens nærhet. Det stolte og hovmodige menneske blir lite og hjelpeløst. Her får vi se hva vi er verd og hva vår egen rettferdighet duger. Hjelpeløse blir vi avhengige av Guds ufortjente nåde. Og da lærer mangt et Guds barn bedre enn før å legge seg helt over i hans nådes armer. Denne nød og angst skal ikke skille oss fra Kristi kjærlighet, men bare føre oss dypere inn i ham, [Rom 8,38-39](#).

b) For det andre besørger døden at vi blir skilt fra vår syndige natur. Den skal ikke følge med i flyttingen fra denne verden. I [Hebr 12,23](#) blir de troende som er døde, kalt for “*de fullendte rettferdighets ånder*”, dvs. at de har nådd en fullendelse i rettferdighet som de ikke hadde her.

c) Og for det tredje flytter døden den troende over i et fellesskap med Kristus som er mye nærmere og rikere enn det som kan oppleves her. Paulus skriver at han “*har lyst til å fare herfra og være med Kristus, for det er meget, meget bedre*”, [Fil 1,23](#). Derfor kaller han også døden “en vinning” for sin personlige del, [Fil 1,21](#). Han kan ikke lenger se det som noe tap å dø - for han vet at han mister ikke livet ved det. Livet er jo Kristus for ham, og å dø er “å fare herfra og være med Kristus”. Så fullstendig er Jesu seier over synd og død og djevel at disse tyranniske maktene nå må være med å tjene Jesu venner. Dette gjør de selvsagt ikke av god vilje. De er fremdeles våre fiender. Men just som våre fiender skal de drive oss mer helt over på hans side som har makten over dem. Og der er seieren vår. Som apostelen sier: “*Men i alt dette vinner vi mer en seier ved ham som elsket oss. For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Jesus Kristus, vår Herre.*” [Rom 8,38-39](#).

2) Det andre spørsmål som mange har stillet seg, er dette: “Hvor er de døde?”

Gir Bibelen noe svar? Eller ligger det et uforklarlig dekke over spørsmålet for å holde oss i uvitenhet?

Dette spørsmål blir ikke besvart entydig ut fra Bibelen i dag. Noen hevder at de døde sover i jorden. Hele mennesket dør med legem og sjel og legges i grav, sier de og siterer Skriftens ord for det, f.eks. [Pred 9,5-6](#), [Pred 3,19-20](#) og [Dan 12,2](#). Jesus sier også flere ganger at den døde sover, [Mat 9,24](#) og [Joh 11,11](#). Og de ord som tales om de dødes oppstandelse, synes nærmest å tale om en oppvekkelse av det hele og fulle menneske av dødens søvn, [Joh 5,28-29](#) og [1Tess 4,13 flg.](#)

Andre mener at de døde flytter over i fullendelsen straks etter de dør, for de har gått inn til evigheten, og der er det ikke tid, ikke noe før og heretter. Jesu ord om at den som tror, har evig liv og kommer ikke til dom, blir stundom tolket derhen, [Joh 5,24](#) og [11,25-26](#).

Tanken er da at for oss som ennå er i tiden, er fullendelsen noe framtidig. Men i evigheten er det ikke tale om tid, heller ikke framtid. De som er flyttet over i evigheten, har alt fått oppstandelseslegemet og nyter herlighetslivet helt og fullt.

Denne forestillingen beveger seg mer i filosofiske enn i bibelske tankebaner. Man har også vanskelig for å finne reelle skriftbelegg ut fra Guds Ord for dette syn.

Det mest vanlige svar på vårt spørsmål er at de døde er i en mellomtilstand, der legem og sjel er skilt, og på hver sin måte venter de på fullendelsen. Legemet sover i jorden og blir til jord. Men sjelen (ånden) er hos Herren i paradiset. Der venter den til oppstandelsens dag. Da skal den få legemet igjen i herliggjort skikkelse og gå inn til det fullendte Guds rike i den evige herlighet, [Fil 3,20-21](#).

Fra Det Gamle Testamentet

Vi bør imidlertid merke oss at ord fra Det Gamle Testamentet kan ikke alene gi oss det fulle lys over disse spørsmål, da gudsåpenbaringen trinnvis går framover fra lys til lys. Tenk bare på hvorledes

messiasskikkelsen blir tegnet gjennom tusen år for det utvalgte folket. Fra de får høre løftet om ham som skal komme, til de begynner å se skikkelsen, går det lang tid. Men for hver ny profeti føyes det nye trekk til bildet av ham. Slik tegnes han klarere etter hvert. Men først i Det Nye Testamente får vi det hele og klare bilde av ham.

Slik er det også med Det Gamle Testaments tale om livet etter dette. Den gamle pakts fromme hadde et mørkt og trist syn på det som ventet etter døden. Det var for dem å stige ned i dødsriket, og om dette kunne de bruke uttrykk som “graven”, “avgrunnen”, “mørket”, “glemselens land”, [Salme 88,11 flg.](#) Der var ikke noe egentlig liv, der var alle, både ugudelige og fromme like, de var “dødnings”, og derfra er det ingen som priser Gud, [Salme 6,6](#), [Pred 9](#). En antydning til at det også kan være et bevisst liv i dødsriket finner vi i [Jes 14,9](#) og flg. Men dette forekommer i poesi, en spottesang over Babels konge, og en bør derfor ikke presse disse bibelord, da poetiske bilder ikke uten videre skal tolkes som likefram tale. De synes imidlertid å ha hatt en forestilling om at legemet og sjelen var skilt og at det var de dødes sjeler som ble samlet i dødsriket. Uttrykket å samles med sine fedre går nemlig ikke bare på den felles gravplass, familiegravplassen. Det blir også brukt om Aron som ble begravet på fjellet Hor langt fra fedrenes land, og om Moses som fikk en ukjent grav, [5 Mos 32,50](#). Tanken må her være at sjelene samles i dødsriket.

Noen finner også i [Pred 12,7](#) et glimt av nytestamentlig lys hos en ellers temmelig konsekvent skeptiker: “*Støvet vender tilbake til jorden og blir som det var før, og ånden vender tilbake til Gud, som gav den.*” Men slike anelser om at døden skilte mellom støv og ånd (sjel) gir oss i alle fall ingen grunn til å anta at de troende i den gamle pakt håpet å komme til Gud når de døde, for døden var for dem å stige ned i graven og dødsriket.

Fra Det Nye Testamentet

Først med Jesus blir det gitt mer lys over dette felt. Heller ikke nå slik at en kan si at livet etter døden ligger flombelyst for oss. Det er meget langt fra det. Derimot er Bibelen meget tilbakeholdende når det gjelder tilstanden etter døden. Men Jesus fører allikevel inn lys som går ut over det vi finner i Det Gamle Testamente. F.eks. i samtalen med saduseerne, som nektet oppstandelsen fra de døde, sa Jesus: “*Men at de døde står opp, det har også Moses gitt til kjenne, der hvor det tales om tornebasken, når han kaller Herren Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud, men han er ikke de dødes Gud, men de levendes, for de lever alle for liam,*” [Mark 12,26-27](#). At de lever et bevisst liv og ikke bare lever i Guds beslutning om å vekke dem opp igjen, taler eksempelfortellingen om den rike mann og Lasarus for, se [Luk 16,19 og flg.](#)

Jesu ord fra korset til den botferdige røveren er i all sin korthet fylt av lys: “*Sannelig sier jeg deg: I dag skal du være med meg i paradiset!*” [Luk 23,43](#). Merk deg hva Jesus sier! Her er ikke lenger tale om å stige ned i dødsriket, men å stige opp, bli med himmelkongen til paradiset.

Videre har vi et par ord av Paulus som temmelig klart gir uttrykk for at han for sin del regnet med døden som en overgang til et rikere samfunn med Herren enn det han hadde her. I [Fil 1,23](#) sier han at han “*har lyst til å fare herfra og være med Kristus, for dette er meget bedre.*” Men han sier videre i V 24 at “*av hensyn til dere er det mer nødvendig at jeg blir i lejdødet.*” Et slikt utsagn ville vært uten mening dersom han regnet med døden som en søvn til oppstandelsens dag. Slik er det også med andre ord fra Det Nye Testamente, f.eks. [2 Kor 5,6-8](#), hvor apostelen uttrykker seg slik: “*Så lenge vi er hjemme i legemet, er vi borte fra Herren. Vi er altså frimodige, og vil heller være borte fra legemet og hjemme hos Herren.*”

Tanken må også her være at når vi forlater legemet, går vi hjem til Herren. Vi har også et ord i 1 Peters brev om at Kristus etter sin død, mens han var i ånden, dvs. før sin oppstandelse, gikk bort og preket for åndene som var i varetekt, de som tidligere var ulydige, den gang da Guds langmodighet ventet i Noahs dager, mens arken ble bygd, 1 Pet 3,19- 20.

Hvordan man enn utlegger dette dunkle og omstridte ordet, tør det være temmelig klart at de som på Noahs tid gikk under i vannflommen, her forutsettes å leve i en bevisst tilstand på den andre siden,

for Kristus steg ned og prekte for dem.

Apostlene har altså forstått Herren slik at tilstanden etter døden er en bevisst tilstand. Da er den troende hjemme hos Jesus, befinner seg i hans nærhet og har det meget bedre enn han kunne ha det her. Så synger vi altså frimodig med Landstad: "Jeg vet meg en søvn i Jesu navn, den kveger de trette lemmer, der redes en seng i jordens favn, så moderlig hun meg gjemmer; min sjel er hos Gud i himmerik og sorgene sine glemmer."

Men fullendelsen har ingen ennå nådd. Til den hører legemets oppstandelse, den nye himmel og den nye jord, [Åp 21,1-5](#). I denne sammenheng skal det bare være sagt at vi kan ikke tenke eller tale rett om det kristne håp uten å bruke tidsbegrepet også om den som er hos Herren. Skriften taler selv på den måten. Om Jesus sies det at "*han etter å ha satt seg ved Guds høyre hånd nå bare venter på at hans fiender skal bli lagt til skammel for hans føtter,*" [Hebr 10,13](#). Og når martyrsjelene under Herrens alter spør hvor lenge det skal vare før Gud vil holde dom, blir det sagt til dem at de skal slå seg til ro ennå en liten stund, [Åp 6,10-11](#).

Det er altså ikke bare her på jorden at det ventes på fullendelsen av Guds rike. I Rom 8 skildrer Paulus hvordan hele skapningen sukker sammen med menigheten i lengsel og håp etter dette, [Rom 8,22-25](#). Men også på den andre siden ventes det. De som er sammen med Kristus i paradiset, venter. Ja, Kristus selv venter. Vi venter sammen på dagen, den håpets dag som Gud har gitt løfte om, da han "*atter vil samle alt til ett i Kristus, både det som er i himmelen og det som er på jorden,*" [Ef 1,10](#).

(Fra Bibelsk Tro nr.2/2006 - Shafan 07-06-16)